

VICCET MESÉLNI IS TUDNI KELL

Péter Beáta

– beszélgetés Kozma Attila színművésszel –

Volt, aki azt hitte, hogy hülyék, és turkálós, süfütölős füsstréningben járnak mindig. Vidékenként másként és másért kacagtak a poénjaikon, de kacagtak. Ezúttal színházról kevésbé esett szó, székelyes reklámokról, az Open Stage fogadtatásáról és Arankáról faggattuk Kozma Attilát.

Székelyes reklámok

– Tizenyolc évvel ezelőtt szerződött a Csíki Játékszínházhoz, és felkérték egy akkor induló kereskedelmi rádiótól, hogy reklámokat mondjon fel, majd találjon ki. Ezek az ún. székelyes szövegek aztán egyfajta lokális reklámstílust teremtettek, közülük nagyon sok szállóigévé vált.

– Volt egy kész szöveg, azt kellett felmondani, aztán egy félreszólásból derült ki, hogy én tudok ilyen dolgokat kitalálni. Lényegében ezzel meg is alapoztam ezt a fantasztikus műfajt (kacag), hályogkovács módjára ráereztem valamire, noha azokhoz a reklámokhoz nem is kellett bonyolult marketinges előélet, mert az emberek mindig ugyanazt akarják hallani, hogy X termék hány lejbe kerül. A többi csak körítés azért, hogy felfigyeljenek rá. Ugyanakkor az volt a lényeg, hogy ne csak csináljunk valamit a hülyeség kedvéért, hanem mondjunk igazat is. 1989-ben tizenkét éves voltam, mi is néztük a Sat1-et, rengeteg reklámot játszottak be, amelyek olyan ideális világokról szóltak, amilyenekre mi vágyakoztunk, és amiről azt hittük, hogy egyszer elérhető lesz. De itt volt a mi valóságunk, és rájöttem, hogy a kettő közötti metszéspontot kell megkeresni. Hogy aztán ez elindított-e valamiféle vásárlási lázat, vagy egyáltalán volt-e hatása a kereslet-kínálatra, nem tudom.

– A későbbiekben megpróbálkoztak mások is hasonló reklámokkal, de azoknak már nem volt akkora hatásuk...

– Azzal volt szerencsém, hogy színművészetit végeztem, és volt fogalmam a dramaturgiáról. Viccet mesélni is tudni kell, ha nem jól mondod el, akkor a világ legjobb szövege sem fog elsülni, mert nem tartod be a ritmikai, dinamikai törvényeket. Nagyon fontos, hogy ott volt Csibi Zoltán a rádiónál, és ő nagyon jó cenzora volt ezeknek a dolgoknak. Rendelkezett azzal a fajta szelíd erőszakkal és diktatórikus hajlammal, amellyel engem kordában kellett tartani. Mert én ráadásul nagyon hisztis ember voltam, könnyen megsértődtem. Ő ezeknek a szövegeknek leterítette a szőnyeget: az effekteket, a zenéket. Vagy ott volt Borsos Csaba, Szentes Lóri, Mezey Zsolt, akik szították bennem a tüzet, nagyon jó csapat volt. Örülök, ha adtunk az embereknek valamit, és jobb kedvük lett ettől.

A kapornyási polgármester

– Egy rövid marosvásárhelyi kitérő után visszatért Csíkba a Játékszínházhoz, és ekkor született meg Lung László Zsolttal és Giacomello Robertóval közösen, Raymond Queneau receptje alapján a Stílusgyakorlat című előadás. Ugyanakkor elindult az Open Stage diadalútja.

– Nagyon sok vagány dolgot csináltunk, olyan helyekre juttattam el, ahová színházi emberként nem sikerült volna. Nem lenne rossz ma a Csíki Játékszínnel is elmenni Norvégiába egy olyan napi gázsiért, amennyit ott kerestünk. Vagy Ausztriába, Londonba stb. Köszönöm azoknak az embereknek, akik annak idején meghívtak. A kápolnási polgármester például elnevezte magát – az Open Stage egyik szövege alapján – kapornyási polgármesternek. Amióta

falunapokat szervezett, mindig hívott. Háromszéken voltak jó fellépéseink, de azon a vidéken nem nagyon szerettek. Kolozsváron sem. Ebből a szempontból Kolozsvár érdekes, mert elmennek oda a székely fiatalok kikaplódni, és az az érzésem, hogy nem szívesen emlékeznek vissza erre a fajta múltra.

– Magyarországon viszont kuriózum volt, ott nagyobb csattant.

– Valóban kuriózum voltunk számukra, egy egzotikus izé. Volt egy magyarországi megrendelőnk, de amikor találkoztunk és leültünk beszélgetni, a fickó körülbelül az ötödik percben felszökött és tajtékozva üvöltötte, hogy átvertük, mert mi nem is úgy beszélünk, ahogy a felvételeken. Mondtuk, hogy mi színészek vagyunk, azok a viccek ki vannak találva, ezek a mi tapasztalataink, észrevételeink, reakcióink a minket körülvevő világról. Meggyőződésem, hogy amikor a Comedy Centralba és a nagy kereskedelmi tévébe eljutottunk, ott is azt hitték, hogy mi kissé értelmileg visszamaradott emberek vagyunk, akiknek nagyon

Fotó: Veress Albert

rossz az izlésük. Azt hitték, hogy felvettük a turkálós süfütölős füsstréningeket, és azt hisszük, hogy nagyon menők vagyunk.

Tízéves az Aranka, szeretlek!

– Tényleg hülyének nézték önöket?

– Nem vették a dolognak az élet. Sokan voltak, akik azt hitték az Aranka, szeretlek! után, hogy van három prosztó, akik nagyon menőknek képzelik magukat. A katarzisznak is az a mechanizmusa, hogy a félelem és a részvét útján az ember megtisztul. Itt minden megvolt: egyrészt a félelem, hogy „Istene, milyen emberek vannak”, és a részvét, hogy „szegények”. Tehát tőkéletes katartikus hatást ért el az Aranka, szeretlek! Egy dallal sem lehetett elérni azokat a sikereket, bármilyen nyelvi leleményt találtunk is ki. Írtunk jobb szövegeket, és nem lettek annyira felkapottak.

– Több mint tízéves az Aranka, szeretlek! Kultuszdal lett, nincs székely fiatal, aki ne nevette volna rajta. Hogyan sikerült ezt így összehozni?

– Az indította el ezt a dolgot, hogy Zsolttal ott dolgoztunk a MixFm rádiónál, és jött egy fiúegyüttesre hajazó néhány fiatalember. A legolcsóbb szókítóval volt kiszóktva a hajuk, műbőr kabát volt rajtuk, és valami iparos fotelekben – talán az East 17-nél látták, hogy lehet pózolni mezítláb – pózoltak, de nem a legjobb pedikűrrel. Meghallgattuk a dalaikat, és annyira erős impulzus ért, hogy megihletett minket. Ők is ilyen hétköznapi dolgokról énekeltek, mint ami az Arankában van, de úgy, hogy ők nem tudták, hogy viccet írtak. Az Aranka, szeretlek! valamilyen szinten közös munka volt, a mi kamaszkori sérelmeink köszöntek vissza ebben a dalban. Nagy Szabolcsnak, DJ White-nak az első reakciója az volt, amikor elolvasta a szöveget, hogy ez borzalmas. (Szerettük volna mi is

KOZMA ATTILA 1977-ben született Kovásznán. 2000-ben végzett a Marosvásárhelyi Színművészeti Egyetem Szentgyörgyi István tagozatán, 2000-2008 között a Csíki Játékszín színésze, 2008 őszétől szabadúszó. 2002-től tagja az Open Stage humorársulatnak. 2018-tól a Csíki Játékszín színésze.

lás elmaradt. Úgy döntöttünk, hogy ennek legyen vége. De az Open Stage-nek nagyon sokat köszönhetek a szakmai fejlődés szempontjából is. Annak idején „megkaptuk”, hogy mi eladtuk a művészetet, és ócskaságokkal foglalkozunk. Mondtuk, jó, itt van egy üres lap, írd rá valamit, és mondd el, de úgy, hogy az emberek ne menjenek el miccset enni és sört inni, és még a végén CD-t is vegyenek.

– Az utóbbi időben írni kezdett, például az Előretolt Helyőrség októberi számában is olvasható volt az egyik írása.

– Elmúltam negyvenéves, és azt mondtam, hogy még egy ennyi, s annyi, de lehet, hogy még annyi sem, és úgy is annyi. És úgy döntöttem, hogy csak azokkal a dolgokkal fogok foglalkozni, amelyek tényleg fontosak. Ezért is szerződtem vissza a színházhoz, és ott van a család, a gyerek. Ezek olyan fordulópontot hoztak az életemben, hogy éreztem, nem fenntartható, ami eddig volt. De még nem írtam, nem festettem, és szeretnék csellózni is.

A 2000-ES ÉVEK LEGENDÁS REKLÁMJAIBÓL

Naccsága, gyöjjenek ide, szép sok szép áru, itt van ne, műsoros cd kazetta, bádog Mercedesz jelvény, posztinor, tévé, videjő, süfütölős püss püss tréning, újrhasználható arany fogtömés, jó áru, akciójába adom!
Hagyja a bővlit, a minőséget... (bútorüzlet)

Mentünk a terepjáróval, s az út megsuvadt. Kiszökök, fogom a csörlőt, s hát ott a medve. Gyorsan a kezibe nyomtam, s az úgy meglepődött, hogy a horgot végig tartotta. Kirántottuk magunkat, bé a terepjáróba, s kennyed. (autóreklám)

Há, 86-ban a komám vett nekem egy spray-t, s azt minden ünnepkor küldjük egymásnak. Hol én neki, hol ő nekem. Mert a szagját egyikünk se állhassa. (áruház karácsonyi nyereményjátéka)

- Halló, Srobonec Karcsi?
- Igen, kérem szépen.
- Tényleg Ön Srobonec Karcsi Csíkszeredából?
- Igen, igen, én vagyok, igen.
- A park melletti sárga blokkból?
- Az, igen, abból.
- A harmadik emeletről?
- Igen, a harmadik, igen.
- A beépített balkonyosból-e?
- Én vagyok, igen, igen.
- A kilencesből?
- Mi a, mondja már, uram, ejsze nyertem valamit?
- Nem, csak szólok, hogy Ön az egyetlen, akinek még nincs internetje.” (internetszolgáltató)